

Michaela Ella Hajduková

Autorka úspěšného románu ZLATOVLÁHKA

MOTÝL

NEMECKÉ DIEVČA NEPLAČE

**NEMECKÉ
DIEVČA
NEPLAČE**

Michaela Ella Hajduková

**NEMECKÉ
DIEVČA
NEPLAČE**

VYDAVATELSTVO MOTÝL

NEMECKÉ DIEVČA NEPLAČE
Copyright © Michaela Ella Hajduková 2016
Dizajn © Motýľ design 2021
Obálka Zuzana Ondrovičová
Foto na obálke © Yamix Adobe Stock
Vydalo Vydavateľstvo Motýľ
www.vydavatelstvomotyl.sk
Vydanie prvé 2016. Vydanie druhé 2021
Tlač: TBB, a. s., Banská Bystrica

ISBN: 978-80-8164-248-7

„Je jasné, že v takejto zmesi národov sa vždy nájdu aj rasovo vhodné typy. A ja si myslím, že je našou povinnosťou odniesť ich deti k nám, vytrhnúť ich z ich prostredia a ak to bude nutné, ukradnúť ich alebo uniesť.“

Heinrich Himmler, 1943

*Túto knihu venujem svojim babkám.
Obe museli vojnu prežiť.
Ja mám šťastie, že o nej môžem iba písať.*

Prológ

Keď si prezerám svoje staré zápisky, rozmýšľam, ako veľmi bolo to dievča, ktoré ich písalo, iné. To dievča ešte stále patrilo do sveta s mojou mamičkou, rodinou a rodnou rečou. Trvalo niekoľko mesiacov, kým som znova otvorila zošit a písala. Hanbím sa, tak veľmi sa hanbím. Zabúdam svoju rodnú reč. Chce sa mi plakať, že som túto vetu napísala. Nevieť po sebe dokonca prečítať svoje prvé zápisky. Slová mi unikajú, sú mi neznáme, nepoznám ich význam. Trápi ma to a mávam z toho zlé sny. Niekedy, keď som doma sama, skúšam nahlas hovoriť po česky, ale už to neviem. Pamätám si ešte slová, veľa slov, ale vety niekam zmizli. Azda som už naozaj Nemka?

1. časť

VTÁČATKO A BIELE RUŽE

1. kapitola

Mníchov, november 1988

Zhlboka a rýchlo dýchala studený zimný vzduch, ktorý sa do nej zaprel, hneď ako vyšla von. Vedela, že nemá veľa času, a tak sa dych okamžite snažila upokojiť. Opatrne posunula nohu doľava a modlila sa, aby nebola kamenná rímsa zvetraná až tak, aby pod ňou pukla. *Len štyri kroky*, opakovala si v duchu. Vzápätí sa pošmykla na drobných kamienkoch, ale v poslednej chvíli sa ľavou rukou zachytila hromozvodu. Prudko vydýchla a čo najpomalšie sa otočila. Teraz stála čelom k stene. Chvíľu držala hromozvod a potom potichu zliezla na rímsu spodného okna. Odtiaľ to bolo jednoduchšie.

Hneď ako nečujne zoskočila do trávy, na perách sa jej rozžiaril víťazoslávny úsmev. Ktosi ju však hneď potiahol za ruku do kríkov.

„Tak ako?“ v mužových očiach čítala strach a otázky.

„Neboj sa,“ pohľadila ho po zarastenej tvári a vtisla mu roztopašný bozk. Silno ju objal a znova si v duchu nadával, že jej také šialenstvo dovolil urobiť.

„Je mi už hrozná zima,“ vytisla zo seba, keď z nej opadol adrenalin.

„Och, jasné, prepáč, miláčik,“ vyzliekol si kabát a okamžite ju doň zabalil. „V tej uniforme sestričky si naozaj chutná,“ žmurkol na ňu a potom sa obaja pustili cez kríky na chodník.

„Do riti! Do riti! Do riti!“

Hneď ako na nich padlo mesačné svetlo, zahliadli pri aute šeptom nadávajúceho Hermanna. Nadávky spustil v momente, ako ich zazrel. Odhodil na zem ohorok z cigarety a zašliapol ho. „Už mám tých vašich samostatných akcií až po krk! Šľak ma z vás trafi... Nehovor mi, že to vyšlo,“ zarazil sa pri pohľade na Viktóriino papiermi prepchané oblečenie. Rozhalila kabát, lebo to bolo omnoho rýchlejšie ako akékoľvek vysvetľovanie. Zasmial sa a neveriaco krútil hlavou.

„Vyšlo, všetko ti poviem, len už poďme preč, lebo zamrzne.“ Marco jej otvoril dvere a ona rýchlo vkĺzla dnu. O minútu neskôr sa policajné auto stratilo v tmavej noci.

Zobudilo ju slnko. A prsty na jej nahom chrbte.

„Dobré ráno!“ pobožkal ju na plece. Ona sa k nemu pri-túlila a zamrmlala pozdrav do jeho hrude. „Už je osem,“ pripomenul jej nerád. Spali len slabé štyri hodiny. Musel však ísť do práce. A Viktória mala tiež povinnosti. Vtisla mu bozk medzi tmavé chĺpky a neochotne sa vysúkala spod paplóna. Pretrela si oči a nahá prešla niekoľko krokov do kúpeľne.

„Raz ma zabiješ,“ zaboril hlavu do vankúša. Zasmiala sa a pred dverami zastala.

„To by bola škoda,“ poslala mu vzdušný bozk a zmizla vnútri.

„Ako to vlastne včera šlo?“ snažil sa rýchlo zmeniť tému.

„Viac než dobre,“ počul ju, keď pustila vodu.

„Takže sa tam už nemusíš vrátiť. Odľahlo mi, mal som o teba obrovský strach. Viem, že je to len starec, ale aj tak.“

„Naopak, drahý. Ešte sme len začali,“ zastavila vodu a v župane sa vrátila k nemu.

„Čo si to povedala?“ posadil sa na posteli.

„To, čo som včera vzala, je nič oproti tomu, čo som objavila. Zlatá baňa. Toto je iba začiatok. Ten starec je obrovská ryba a jeho rybník je stoka plná cennej špiny. Som o tom presvedčená.“

Otvoril ústa, ale nevedel, čo má povedať. Napokon sa len posunul bližšie k nej a pevne ju zovrel. „Zomriem od strachu.“

Objala ho. „Ja viem. Ale neboj sa. Je neškodný. Už je neškodný.“

„Prečo si vlastne skákala z okna, keď sa tam plánuješ vrátiť?“ pozrel sa na ňu, ale vzápätí sa uškrnul. Ako dobre ju poznal.

„Bolo to dobrodružstvo,“ zasmiala sa.

2. kapitola

Viktória zbehla po schodoch a skoro sa zrazila so susedou. Jej malý bígel Franz poskakoval okolo nej a brechal.

„Dobrý deň, pani Schwarzová!“ usmiala sa na ňu Viktória.

„Dobrý, dobrý, dnes nám poriadne prituhlo,“ zastala v otvorených dverách a rozprávala o počasí. Žila sama a neprepásla ani jedinú príležitosť rozprávať sa s kýmkoľvek, koho stretla. Viktórii jej bolo ľúto, a tak zo slušnosti s ňou vždy zo pár viet prehodila a potom sa vyhovorila, že sa už ponáhla. V dome s ňou a Marcom všetci veľmi dobre vychádzali. Považovali ich za slušných mladých ľudí, a tak to malo aj ostať.

Napokon sa jej podarilo rozlúčiť sa a vybehla na schodisko. Napriek tomu, že vedela, aká je vonku zima, ľadový vietor jej na okamih vyrazil dych. Pridala do kroku a na stanicu metra došla práve včas. Vbehla do vozňa a dvere sa zatvorili. Sadla si na voľné miesto a dívala sa do okna oproti. Na tretej stanici vystúpila a vybehla hore schodmi. Pohľad na hodinky ju prinútil zrýchliť krok. Už ju určite čakajú.

Vošla do vysokého domu a po schodoch sa dostala na tretie poschodie. Krátko tri razy zaklopala na signál a dvere sa otvorili.

„Vitaj, Viktória,“ dovnútra ju vpustil Danny s cigaretou v ruke. „O tvojej úspešnej misii sa tu hovorí už od rána.“

„Vážne?“ zasmiala sa, akoby o nič nešlo, a vyzliekla si kabát. Vstúpila do obývačky, kde za stolom sedeli Marco, Danny aj Leo. Viktória sa s nimi pozdravila, sadla si a z kabelky vytiahla cigarety. Marco jej pripálil, a keď vyfúkla dym, Leo položil kópie dokumentov na stôl a konečne sa na ňu pozrel.

„Ako ste vlastne naňho prišli? Jeho meno nefiguruje v žiadnych dôležitých záznamoch.“

„Bola to vlastne úplná náhoda. Hľadala som si novú prácu a objavila som inzerát v novinách. Zháňali opatrovatelku na polovičný úväzok. Starý pán už svoju opatrovatelku má, ale keďže tá pracuje aj v nemocnici, nestíha. Prihlásila som sa a vzali ma. Prijímal ma jeho syn. Je veľmi zaneprázdnený a na otca má málo času. Všimla som si, že dom je obrovský a starý pán sa väčšinou zdržiava v knižnici. Keď je tam, nikto ho nesmie rušiť. Sedí vo veľkom kresle, popíja koňak a počúva praskajúce platne v starom gramofóne. Raz poobede si išiel lahnúť a ja som si povedala, že sa nič nestane, keď si knižnicu obzriem. No keď som tam vošla, zostala som prekvapená. Je neskutočná, ktovie, čo všetko v nej má, ale je tam určite aspoň tisíc titulov. Každý deň poobede si dáva starec šľofíka, no a keď ďalší deň zaspal, vybrala som sa tam na prieskum. V tej knižnici je množstvo prachov, každá kniha, ktorú som vzala do ruky, bola prvým vydaním. Ten starec je blázon alebo zberateľ. Navyše, nikoho k svojim knihám nepustí. Chodí pomocou paličky, ale keď sa tam náhodou upratuje, stojí nad upratovačkou. Najskôr som si myslela, že mu ozaj iba šibe, aj sa tak občas správa, ale potom mi to začalo vrtať v hlave. A začala som tajne chodiť na prieskumy. Objavila som to celkom náhodou. Jedna z veľkých kníh bola dutá a našla som v nej všetky tieto papiere. No a keďže sa

tam nachádzal aj preukaz s fotkou, došlo mi, že je to náš milý starý páňko. Takže nie šialenec. Veľmi dobre vie, čo robí, keď to stráži ako jastrab.“

„Čítala si to?“

„Áno, ale nie podrobne. Navyše, jedna zo stránok mi bo-hato stačila. Asi by som si mala zvyknúť,“ vzdychla si a Marco jej stisol ruku. Spomínal si na ten deň, keď sa rozhodla, že sa k nim pridá. Kvôli nemu. Zamiloval sa do nej. Do jej očí, pier, chôdze, smiechu, do nej celej. Trvalo dlho, kým jej dôveroval až tak, aby jej prezradil, čo je náplňou jeho práce. Neopustila ho ani naňho nenalievala, aby sa na všetko po desiatich rokoch vykašľala. Práve naopak, chcela to robiť tiež.

„Danny to už pozrel, takže máme istotu, že sú to originály. Spolu s materiálmi, ktoré sa našli v Kolíne, máme celkom dobrú predstavu o fungovaní a počte táborov. Mám hlásenie, že aj Boris už niečo má. Teraz mi však povedz o tom ostatnom. Hermann sa rozčuľoval, že si skákala z okna,“ smial sa.

„Hej. Chcela som si vyskúšať trochu akcie, hoci sa tam vrátim. Dom sa na noc zamyká. Po práci som sa musela ukryť a počkať, kým starý pán zaspí. No a jediná úniková cesta bola cez salón. Vždy na ňom necháva na noc pootvorené okno. Hermann nevedel, čo som tam objavila, že sa mi to podarilo vyniesť a, chvalabohu, zasa vrátiť späť tak, že si nikto nič nevšimol. Marco ho na poslednú chvíľu požiadal, aby nás čakal na ceste.“ Spomenula si na to, ako klial, keď ich zbadal. Možno to občas vyzeralo, že je ľahkovážna, ale to spôsobovala iba jej mladosť. Bola rovnako zodpovedná ako každý člen ich organizácie.

„A čo si objavila? Hermann spomínal nejakú zlatú baňu.“

„V knižnici má glóbus. Ten, do ktorého sa dáva alkohol. Lenže on tam mal fotografie. Nestihla som ich vybrať ani

prezrieť. Na jednej bol však celkom iste vyfotený s Himmle-rom. Usmievali sa, sedeli za nejakým stolom. Takže predpokladám, že v knižnici bude viac takýchto úlovkov.“

Leo prikyvoval a nad čímisi uvažoval. Potom vstal a s rukami vo vreckách prešiel k oknu. „Ak je to taký niktoš, že nám jeho meno vôbec nič nehovorí, prečo sa s ním fotil?“

Na túto otázku nevedel odpovedať nikto v miestnosti. Viktória však myslela na to, že tajomná knižnica zodpovie ich otázky. Bola si tým istá.

3. kapitola

Dom Viktóriinho zamestnávateľa bol pre takého starého človeka priveľký, ale zisťovať od neho, prečo žije sám v takom obrovskom dome a či predtým býval plný ľudí, bolo celkom zbytočné. Už počas prvého dňa zistila, čo je zač. Nevrlý, mrzutý stavec, ktorému sa nikdy nič nepáčilo. Našťastie bol väčšinu dňa zachmúrený aj zamĺknutý. Keď ju jeho syn prijímal, gúľal očami a snažil sa otcovi dohovárať, aby sa správal k svojim zamestnankyniam normálnejšie. Vyčítal mu, že už prepustili štyri opatrovatelky a že aj s Kerstin to vyzerá veľmi zle. Kerstin bola Viktóriina kolegyňa a vzájomne sa striedali. Vyzeralo to však, že Kerstin dá výpoveď a radšej ožerie peniaze za túto prácu. Ako jej už neraz povedala, *praskajú jej z toho starigáňa nervy*. Viktória myslela na to, že sa jej vôbec nečuduje, ale ona tu mala svoje poslanie, a tak prijímala všetky starcove výčitky i vrtochy s úplným pokojom.

Z myšlienok ju prebral zvonček, a tak vybehla hore schodmi. Rada by vedela, kto mal tento geniálny nápad dať mu zvonček, aby na svojich zamestnancov zvonil. Pripadal jej ako potomok šľachtického rodu, ktorý sa nezmieril s tým, že tituly dávno neplatia a že ľudia sa už nedelia na pánov a poddaných.

„Už idem!“ zavolala zo schodov, aby prestal vyzvárať. Starec však s obľubou hral hru na stareckú hluchotu. Pred dverami si upravila rovnošatu, lebo nemal rád, keď opatrovatelka bola neupravená, strapatá alebo mala pokrčené oblečenie.

„Konečne! Načo vás mám, kde ste toľko?!“ spustil na ňu prúd slov zo svojho kresla pod oknom. „Potrebujem, aby ste mi pomohli vstať. Už je môj čas, viete, že mám svoj režim, ktorý rád dodržiavam. Pri vojsku by ste sa s takýmto prístupom dlho neohriali,“ karhal ju, kým mu pomáhala na nohy a podávala palicu. Bol smiešny, ale Viktória sa snažila nedať najavo svoje pobavenie nad jeho prirovnávaním k vojakom. Sám prešiel k dverám, ktoré mu otvorila, a s jej pomocou zišiel opatrne dole schodmi. Navrhovala, ako už mnohé pred ňou, zariadiť starému pánovi izbu na prízemí, aby nemusel chodiť po schodoch, ale ten to rázne odmietol. Za nič na svete nechcel opustiť svoju izbu a knižnica sa presťahovať nedala. Tak chodil každý deň hore a dole.

Vošiel dovnútra a Viktória si až teraz, po objavení jeho nacistických spomienok, viac všimla to, čo robí a ako sa tvári. Keď si sadol do kresla a ona mu naliala do pohára trochu koňaku, na tvári sa mu usadil zvláštny tvrdý výraz. Spustila ihlu na platňu a potichu opustila knižnicu. Až dnes si uvedomila, že od okamihu, ako sa posadí do kresla, je zrazu myšlienkami niekde inde. Nevníma ju. Popíja svoj nápoj a díva sa niekam do minulosti. Výraz jeho tváre je nečitateľný, nevie posúdiť, či sú spomienky dobré alebo zlé.

Viktória radšej rýchlo prešla k dverám a odtiaľ do kuchyne. Chcela využiť polhodinu na to, aby si mohla vypíť kávu a pripraviť mu lieky predtým, než si jej zamestnávateľ pôjde po obede ľahnúť. Mal pravdu. Jeho režim bol každý deň

nemenný. S výnimkou dní, keď musel ísť na prehliadku do nemocnice alebo keď sa na návštevu ohlásil jeho syn. Toho jediného rád videl.

Viktória sa nebála, že by mohol niečo odhaliť. Papiere, ktoré našla v dutej knihe, a tiež tie, ktoré objavila v glóbusu, si prefotila a originály doniesla späť. Ležali bezpečne uložené na svojich starých miestach. Pila kávu a počúvala staré nemecké piesne, ktoré zneli z knižnice. Nebolo nič výnimočné, že starec sedel v knižnici, počúval hudbu svojej mladosti a pravdepodobne spomínal. Robili to všetci starí ľudia, ktorých opatrovala. Mnohým ostali už iba spomienky.

Skladba sa skončila a Viktória vyskočila na rovné nohy s táckou s liekmi v ruke. Vošla do knižnice práve v okamihu, keď starý pán položil prázdny pohár na stolík. S jej pomocou vstal a ticho odišiel ku schodom. V izbe položila tácku s liekmi na nočný stolík a odložila jeho palicu do kúta. Eľahol si a Viktória zatiahla závesy. Chvíľu si ju premeriaval nič nehovoriacim pohľadom a potom zavrel oči.

Viktória vyšla z izby s úľavou. Keď sa prebudí, lieky si zvládne dať aj sám. Teraz má aspoň hodinu voľna. V jeho dennom režime teraz nasledoval oddych na lôžku. Schádzala po schodoch a myslela na to, čo v zakázanej knižnici objaví dnes. Kým však zišla dolu, všimla si, že kuchárka Marlene sa vrátila skôr. Kývla jej na pozdrav a zmizla v kuchyni. Viktória urobila znechutenú grimasu. Dnešný prieskum sa kvôli možným svedkom nemôže konať.

4. kapitola

Milý denníček. Kristl mi darovala tento zošit, tak som sa rozhodla, že si budem zapisovať všetko, na čo si spomeniem, aby som nezabudla. A vo svojom jazyku, ach, denníček, už nie som viac mamkinou Franckou. Začnem však od začiatku. Volám sa Františka Vitázková a narodila som sa 3. mája 1931 v Brne. Tam bývali moja mamička a ocko, ale keď som prišla na svet, presťahovali sa k starkým na dedinu. Ocko bol chorľavý, zomrel, keď som mala sedem rokov.

Ešte nedávno som bola mamkinou Franckou, ale teraz mám pocit, akoby mi to niekto zobral, tak ako mamičku. Bola som v záhrade, keď som z domu počula hluk. Niekto kričal, potom sa niečo rozbilo, tak som rýchlo vbehla dnu. Jablká som vysypala zo zásterky na prahu, lebo som videla, ako mamku ťahá preč nejaký vojak. Začala som kričať a plakať, aby ju pustil, a chcela som vedieť, kam ju mieni zobrať. Druhý ma však zdrapil za ruky a pozeral sa na mňa. Niečo povedal tomu prvému, ale bolo to po nemecky, ničomu som nerozumela. Ten, ktorý ma držal, ma ťahal od mamičky preč. Nechcela ma dať, ona im asi rozumela. Plakala a veľmi ich prosila, aby ma nebrali. Držala som sa jej a ona mňa, ale oni nás od seba odtrhli. Veľmi som plakala, mamička tiež, ale ten druhý vojak ju udrel puškou do hlavy. Spadla na zem, krvácala. Kričala

som a trhala sa, ale nebolo mi to nič platné. Sedela som pri nej na zemi a prosila, aby otvorila oči, aby tu nenechávala svoju Francku samu. Vojaci ma schmatli a tlačili k dverám. Pre slzy som nevidela. A veľmi som sa bála. Vyšli sme von, kde bol krik a hluk. Ďalší vojaci.

Zbadala som aj svoju kamarátku Lídu. Aj ju viedli. Vyhodili ju na korbu auta ako pierko. Mňa hodili k nej a strčili mi na ruky plačúceho Otíka. Jeho mamka kľačala na zemi v blate, držal ju tam jeden vojak. Lída je odo mňa staršia, a tak zobrala Otíka k sebe a snažila sa ho upokojiť. Mal len tri roky. Snažil sa vyslobodiť z Lídiných rúk, volal mamu. V tej chvíli sa mi zdalo, že už nemôžem plakať, v hrdle mi narástla hrča a telo sa mi nechcelo upokojiť. Cítila som sa ako v horúčke. Auto sa s nami pohlo a ja som videla naše susedky, ako plačú pri ceste, a Otíkovu mamičku, ako celá spadla do blata a kvílila tak, že som ju počula, až kým sme nevyšli z dediny.